

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԼՅՈՒՐԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամենայն Հայոց ազգընտիր Հայրապետ Նորին Ս. Օծուխյուն Տ. Տ. Վազգեն Ա. Կաթողիկոսի անունից, հոկտեմբերի 6-ի երեկոյան ժամը 8-ին, նրանի «Արմենիա» հյուրանոցի շքեղ դահլիճներում, ի պատիվ Աղգային-եկեղեցական ժողովի հարգարժան պատգամավորների, ուխտավորների, օտար և հայ հյուրերի, կազմակերպվեց հայրապետական ճաշկերույթ, որին ներկա էին ավելի քան 200 հրավիրյալներ:

Ճաշկերույթին ներկա էին Ռուս Պրավոսլավ Եկեղեցու և Մոսկվայի և Համայն Ռուսիո Սրբազնագույն Պատրիարք Ալեքսի կողմից Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի օժման և գահակալության հանդիսություններին մասնակցելու համար Ս. Էջմիածին ժամանած ներկայացուցիչները՝ Մինսկի և Բելոռուսիայի միտրոպոլիտ Նորին Սրբազնություն Պիտրիմը, Պսկովի և Պորխովի եպիսկոպոս Իռանը, ինչպես և Վրացական Եկեղեցու ներկայացուցիչներ՝ Բաթումի-Շեմոկվեդիի և Չկոնդղդիի միտրոպոլիտ Եփրեմը, Թբիլիսիի Սիոնի Մայր Տաճարի ավագ քահանա Ալեքսանդր Լուկիչ Գաբունիան և Քուբայիսի Մծվանեկվիլիի Հրեշտակապետաց Էկեղեցու ավագ քահանա Նաում Գրիգորևիչ Շավիանիձեն:

Հայրապետական սեղանին մասնակցում էին Մայր Աթոռի ամբողջ միաբանությունը, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի անդամները, «Էջմիածին» ամսագրի խմբագրությունը և Հոգևոր Ճեմարանի դասախոսական կազմը:

Ներկաների թվում էին նաև ՍՍՌՄ Մինիստրների Սովետին կից Կրոնական պաշտամունքների գործերի խորհրդի նախագահ Ի. Վ. Պուլյանսկին, Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետին կից Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Հ. Գ. Գրիգորյանը, Արտասահմանի հետ կոպտուրական կապի Հայկական ընկերության վարչության նախագահ Բ. Աստվածատրյանը, ինչպես և սովետահայ մտավորականության բաղձաթիվ ներկայացուցիչներ, արվեստագետներ, գրողներ, երաժիշտներ, դերասաններ, ճարտարապետ-

ներ և նկարիչներ: Հյուրերի շարքում են անվանի բանաստեղծ Ավետիք Իսահակյանը, ժողովրդական նկարիչ Մարտիրոս Սարյանը, Հակոբ Կոջոյանը, պրոֆ.-դոկտ. Ա. Ղարիբյանը, պրոֆ.-դոկտ. Ա. Գ. Արրահամյանը, պրոֆ. Ա. Առաքելյանը և շատ ուրիշներ:

Հայրապետի տերունական աղոթքով բացվեց ճոխ սեղանը: Տոնական ուրախ ու խանդավառ տրամադրություն էր ստեղծվել սեղանների շուրջ, ուր մի անգամ ևս արտահայտվում էր հայ ժողովրդի սրտառու միասնականությունն ու համախմբվածությունը Մայր Հայրենիքի և Ս. Էջմիածնի ու նրա նոր ու արժանավոր Գահակալի շուրջ:

Ողջունի, շնորհավորության և շնորհակալության սրտագին խոսք ասացին, հայրենասիրական վառ արտահայտություններով դեղուն խոսքեր Հյուսիսային Ամերիկայի հայոց Արևելյան թեմի առաջնորդ Մամբրե արքեպիսկոպոս Գալֆայանը, եպիսկոպոս թեմի առաջնորդ Մամբրե արքեպիսկոպոս Սիրունյանը, Հարավային Ամերիկայի Հայրապետական պատվիրակ Սիոն եպիսկոպոս Մանուկյանը և ուրիշներ: Սրբազան հայրերը, արտահայտելով բովանդակ հայության իղձերն ու ջանկությունները, մաղթեցին, որ նորընտիր Հայրապետը նստելով Ս. Լուսավորչի պատմական Գահի վրա, նոր ուժերով ու եռանդով, եկեղեցասիրության ու հայրենասիրության անշեղ և լուսավոր ճանապարհով, իմաստուն ղեկավարությամբ վարի Հայ Եկեղեցու նալը, ի պայծառություն, ի ժողովումն և ի բարօրություն Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի, Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու, հայ ժողովրդի և Հայրենիքի, առավել ևս ամրապնդելով ու պահպանելով Հայ Եկեղեցու և հայ ժողովրդի եկեղեցական միասնականության և ազգային միության սրբազան ու նվիրական հիմքերը:

Հայրապետական սեղանին ողջունի խոսք ասաց Ռուսաց Եկեղեցու ներկայացուցիչ միտրոպոլիտ Պիտրիմը: Վրաց Եկեղեցու և Կաթողիկոսության ողջունն ու սրտագին շնորհավորությունները բերեց Վրաց

եկեղեցու ներկայացուցիչ Նփրեմ միտրոպոլիտը՝ շնորհավորելով Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցուն այս նոր և արժանավոր ընտրության համար:

Շնորհակալության անկեղծ խոսքերով հանդես եկան նաև Տ. Հայկազուն և Տ. Սեբրովբե նորապսակ եպիսկոպոսները, որոնք խոստացան հավատարիմ լինել ու կատարել իրենց նվիրական պարտքը հանդես Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի և հայ ժողովրդի, Հայ Եկեղեցու սրբազան շահը վեր դասելով ամեն

նի առատ բարիքները: Վերջին խոսողը եղավ վեհափառը, որն ասաց.

«Գերաշնորհ սրբազան հայրեր, հարգալից պատգամավորներ և ուխտավորներ:

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը ցնծության պատմական օրեր կապրի, անավելի քան մեկ շաբաթ է վեր— գումարում Ազգային-եկեղեցական ժողովի, ընտրություն և օծում Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, եպիսկոպոսական ձեռ-

Վեհափառի ելույթը պատվո սեղանի առաջ

ինչից, հովվելով իրենց հանձնված հոտը քրիստոնեական անշեղ ու ճշմարիտ ճանապարհով:

Հոգեշնորհ Տ. Պսակ, Տ. Գեել և Տ. Հարություն վարդապետները իրենց քաղցրաձայն երգերով ավելացրին հայրապետական սեղանի շուրջ ստեղծված հայրենասիրական ու եկեղեցասիրական մթնոլորտի խանդավառությունն ու ուրախությունը:

Ժամերն անցնում էին աննկատ, ուրախություն ու ոգևորություն էր տիրում ամեն սեղանի շուրջ և բոլոր հյուրերը գոհունակությամբ վայելում էին հայրապետական սեղանի

նադրություններ, Սրբալույս Մեռնի օրհնություն: Այս բոլորը՝ վերածնած ու ազատ Մայր Հայրենիքի արևի տակ, Արարատյան դաշտի ոսկի աշնան այս օրերուն: Քիչ անգամներ մեր պատմության ընթացքին այսօրվա ուրախություններ իրարու հանդիպած են:

Մեր հայրերն ու նախահայրերը, դարեր շարունակ, երազեր են նման երջանիկ օրեր: Սերունդներ և սերունդներ իրարու ետև փակեցին իրենց աչքերը Ազգի և Հայրենիքի ապագա փառքի տեսիլք իրենց հոգիներուն

մեջ: Այդ երազը իրականություն է այսօր, իրականություն մը, որ գեղեցիկ է ինչպես երազ:

Արդ, ցնծության ու խնդության զգացումներով զեղուն, հավաքված այս սեղանի շուրջ, մենք փառք տանք մեր Աստուծուն, և բոլոր այս սեղանի շուրջ ավելի ևս խորանա ու պայծառանա մեր հղբայրությունը, մեր միությունը, Ս. Էջմիածնի և Մայր Երկրի սիրով:

Այս պահուս, երբ Ս. Էջմիածնի և Մայր Հայրենիքի մասին կխոսիմ, չեմ կրնար չհիշել ուրիշ երանելի օր մը: Ողիղ տաք տարի առաջ, 1945-ին, այս սրահին մեջ և այս սեղանի շուրջ, այստեղ ուր ես կգտնվիմ այժմ, նստած էին մեր երկու եղանկահիշատակ մեծագործ Հայրապետները՝ Գևորգ Զ. ք. և Գարեգին Ա. ք., երկու հարազատ եղբայրներ ի Քրիստոս, երկու ոգեշնչված առաքյալներ, որոնք իրենց բովանդակ կյանքը նվիրեցին եկեղեցիին, Ազգին և Հայրենիքին: Այսօր ալ անոնք այստեղ, մեր մեջ են, անոնց ոգին մեր վերև կապալանի և կոզեղնչեզ զմեզ: Անոնց ի Քրիստոս հղբայրության, եկեղեցասիրության և հայրենասիրության սուրբ հիշատակին վրա մենք բոլորս կապյալ կանք:

Մեր սեղանը պատվված է այսօր նաև ներկայությամբը Սովետական Միության Դավանությանց միեմտար Պ. Ի. Վ. Պոլյանսկիի և Սովետական Հայաստանի Դավանությանց միեմտար Պ. Հրաչյա Գրիգորյանի, որոնք կենդանիացնեն այստեղ մեր պետական բարեխնամ իշխանությունը, այն իշխանությունը, որ, ինչպես մեր աչքերով կհաստատենք, լիակատար օրինական ոգատություն և գործնական բարենպաստ պայմաններ ստեղծած է եկեղեցական կյանքի կազմակերպման և զարգացման համար: Մենք, հանուն Մայր Աթոռի, հանուն մեր բովանդակ եկեղեցվո շնորհակալություն կհայտենենք Սովետական կառավարության և մեր Հայրենի իշխանության: Մեզ ընծայված բոլոր դյուրություններուն և բարյացակամ վերաբերումին համար, վստահ ըլլալով, որ նաև հետ այսու պիտի վայելենք նույն բարյացակամությունը, իսկ Մենք անպայմանավոր կերպով պիտի կանգնինք մեր ժողովուրդի, մեր վերածնած Հայրենիքի շահերու կողմին անվարան:

Մեր ընտրությունն է վեր մեկ-երկու անգամ պաշտոնական տնտեսկցություններ ունեցանք Պ. Պոլյանսկիին և Պ. Հ.

Գրիգորյանին հետ, Մայր Աթոռի և մեր եկեղեցվո կապված հարցերու շուրջ: Անոնք փառկանկատությունը ունեցանք բնավ շանդաղադատելալու Մեր Բաղաճաճության հարցին: Արդ, այս հանդիսավոր առթիվ ես իմ խոսքը ուղղելով անոնց, կխնդրեմ, որ հանին միջևդուրի պատկան իշխանությանց մոտ, որպեսզի ինձ շնորհվի Սովետական Հայաստանի Բաղաճաճություն: Այժմ ես իմ տունն եմ վերադարձած և հպարտ պիտի ըլլամ իմ Հայրենիքի, իմ բուն Հայրենիքի Բաղաճաճությամբ: Վասնզի հայտնի է մեզ բոլորիս, քե հայր ինչ Բաղաճաճություն ալ ունենա, հոգեպես Բաղաճաճին է իր Մայր Հայաստանին:

Մեր այս հոգեկան խնջույքի սեղանին, ուրախ ենք, որ Մեր կողմին կգտնվին բարձրաստիճան ներկայացուցիչները Համայն Ռուսիո Պատրիարխոսին Սրբություն Ալեքսիի և Վրացական եկեղեցվո Կաթողիկոս Նորին Սրբություն Մելքիսեդեկի: Այս ապացույց մը ևս Ռուս և Վրաց Պապովալ եկեղեցիներու և Հայաստանայց եկեղեցվո միջև գոյություն ունեցող նըշմարիտ սիրո և եղբայրական կապերուն, որ մեր սրտերը կընցեն Բաղաճաճ զգացումներով: Մեր Բույր եկեղեցիներու միջև կապերը ավելի ևս ամրացան մանավանդ վերջին տարիներուն, աշխարհի խաղաղության համար տարած մեր աշխատանքներով: Այս փրատոնեական և համամարդկային նվիրական իդեալի կենսագործման նախապարհի վրա, մեր եկեղեցիները գործակցեցան և պիտի գործակցին անալլալ հավատով՝ քե Աստված մեզ հետ է, վասնզի մենք խաղաղության հետ ենք:

Այս սեղանի շուրջ հավաքված ենք հայեր աշխարհի բոլոր ծագերեն եկած, բայց մեր մեջ օտարներ չկան: Մենք բոլորս հարազատ զավակներն ենք հայ ժողովուրդի: Այս երկիրը մերն է, մենք կսիրենք զայն մեր սրտի բովանդակ շնորհությամբ:

Կըսվի, քե արտասահմանի մեջ կան մարդիկ, որոնք կմտածեն և կծրագրեն բաժնեղ սփյուռֆահայությունը իր Մայր Աթոռին և իր Մայր Հայրենիքին: Դրժվար է հավատալ, որ կրնան գտնվիլ այդպիսի հայեր: Բայց, հակառակ Մեր լավատեսության, երբ այնուամենայնիվ կա այդպիսի մտածում և կան մարդիկ, որ կկամենան Բանդի Հայ եկեղեցվո և հայ ժողովուրդի միասնու-

բյուր, անոնց ուղղյալ Մեր խոսքն է՝ «Չեմ գիտեր, թե ինչ կընենք»: Վասնզի, Տեր Աստված, երե հայուն հոգիին մեջեն դուրս հանվի Ս. էջմիածինը և Մայր Հայրենիքը, ալ ի՞նչ կմնա մեզի:

Չէ՛, Մենք չենք ուզեր հավատալ, թե այդպիսի փորձեր բնողներ գտնվին: Մենք կվերադառնանք հետևաբար Մեր լավատեսության: Ինչ փորձեր ալ կատարվին, ինչ անցողակի երևույթներ և պատահարներ տեղի ունենան, Մենք անայլայլորեն կհավատանք, թե մեր ժողովուրդը, առաջնորդված անցյալի փորձառություններն, իր առողջ բնազդով պիտի գտնեն իրավ հանապարհը, որ կտանի դեպի հայության Սրբություն Սրբոց էջմիածին և Մայր Հայրենիք:

Մենք հույժ երջանիկ պիտի ըլլանք, և Մեր հագուստ ու ազգային առաջնությունը կատարած ըլլալու զգացումով պիտի հրճվինք, երե հաշոդին Մայր Աթոռ դարձնել անխորտակելի կամուրջ մը, որ միացնե մեր Սփյուռքը Հայրենի հողին:

Մեր երիտասարդ ու տաղանդավոր բանաստեղծներեն Հովհաննես Երիզավր մեր վերածնունդի և լավատեսության զգացումներուն հարազատ քաղցմանը կհանդիսանա իր սա տողերով.

«Որպես վշտի դարերն հայոց,
Այնքան խորն են ձորերն հայոց.
Որպես կամփի դարերն հայոց,
Այնքան բարձր են լեռներն հայոց»:

Սիրելի հայ ժողովուրդ, անցան «վշտի դարերն հայոց», եկան «կամփի դարերն հայոց»: Միանանք բոլորս անխափ, ձեռք-ձեռքի տանք և զորացնենք մեր ԿԱՄՔԻ ԳԱՐՈՒ:

Մեր ավերներով ու տառապանքներով լեցուն պատմության զգացումը մեր հոգիներուն մեջ, մեր անքիվ անհամար նահատակներու այրող կրկիծը մեր սրտերուն մեջ, մեր ազգային վերածնունդի և Հայրենիքի վերաշինության ցնծության ապրումը մեր կուրծքերուն տակ, մեր արդար ու սուր իդանու իրականացման հավատով գոտեպնդված, մեր հայացքը դարձնենք մեր ժողովուրդին և նահատակ մեծ բանաստեղծին խոսքերով ուխտենք՝

Հայ ժողովուրդ, «Մենք՝ զավակներդ օգոստափառ, պիտի կերտենք նոր արշալույս»:

Վեհափառ Հայրապետի այս խոսքերը ներկաների կողմից ընդունվեցին բուռն ծափահարությամբ և հռնակայս:

Ի պատիվ Ազգային-եկեղեցական ժողովի պատգամավորների և արտասահմանյան հյուրերի տրված ընդունելություն-ճաշկերույթը անցավ վերին աստիճանի խանդավառ, ուրախ և բարեկամական ջերմ մթնոլորտում:

Ուշ գիշեր էր, երբ Վեհափառ Հայրապետի աղոթքով փակվեց երեկոն:

